

Uitwendige bestraling (radiotherapie) bij prostaatkanker

Bestraling is een plaatselijke behandeling om kankercellen te vernietigen, terwijl de gezonde cellen zoveel mogelijk gespaard blijven. Kankercellen verdragen straling slechter dan gezonde cellen en herstellen zich er minder goed van. Gezonde cellen herstellen zich over het algemeen wel.

Bij prostaatkanker zijn er 3 vormen van radiotherapie:

- Uitwendige bestraling
- MR-Linac (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/9518>) [vorm van uitwendige bestraling]
- Inwendige bestraling

Voor deze radiotherapie werken wij samen met het UMC Utrecht. Uitwendige bestraling en MR-Linac vinden plaats in het UMC Utrecht. Inwendige bestraling vindt op een andere locatie plaats [dit wordt tegenwoordig weinig meer gedaan, omdat er meestal gekozen wordt voor uitwendige bestraling]. Met een team dat bestaat uit verschillende zorgverleners zal de radiotherapeut overleggen wat de beste behandeling is.

In deze folder leest u meer over uitwendige bestraling.

Vorbereiding

Goudmarkers

Voordat u bestraald kunt worden, worden er goudmakers [kleine gouden staafjes] in de prostaat geplaatst.

Het is belangrijk dat de prostaat iedere bestraling op dezelfde plaats onder het bestralingstoestel ligt. De ligging van de prostaat in de buik wisselt elke dag. Door goudmarkers in de prostaat te plaatsen, kunnen we zien waar we moeten bestralen.

Na het plaatsen van de goudmarkers worden nog een CT-scan (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/5442>) en MRI-scan (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/5802>) gemaakt. De afspraken hiervoor worden thuisgestuurd. Op deze scans zijn de markers zichtbaar. We maken daarom een paar röntgenfoto's voor iedere bestraling. De behandelafel wordt een klein stukje verplaatst als dat nodig is.

Het plaatsen van de goudmarkers is te vergelijken met de biopsie die de uroloog heeft gedaan. Het verschil is dat er nu geen weefsel wordt weggehaald, maar dat er 4 goudmarkers in de prostaat geplaatst worden. De goudmakers zijn kleine staafjes met een lengte van 5 millimeter en een doorsnede van 1 millimeter.

Medicijnen

U kunt uw medicijnen innemen zoals u gewend bent.

Mijn Antonius-account aanmaken

Mijn Antonius is het beveiligde online patiëntenportaal van het St. Antonius Ziekenhuis. Heeft u nog geen account? Dan is het handig als u er een aanmaakt. Op onze webpagina [Mijn Antonius](https://www.antoniusziekenhuis.nl/patientenportaal-mijn-antonius) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/patientenportaal-mijn-antonius>) leest en ziet u hoe u dit eenvoudig doet.

Afzeggen

Bent u verhinderd voor de behandeling? Laat het ons dan zo snel mogelijk weten. Neem hiervoor telefonisch contact op met de afdeling waar de behandeling plaatsvindt.

Behandeling

Hieronder leest u hoe de behandeling bij uitwendig bestralen eruit ziet.

Intake-gesprek

Tijdens het eerste gesprek (intakegesprek) krijgt u te horen wat uw behandelplan is. U hebt dit gesprek met een radiotherapeut. Dit is een arts die gespecialiseerd is in bestraling. Hoe het bestralingstraject eruit komt te zien, wordt bepaald door uw arts en hangt onder andere af van wat voor soort kanker u heeft. De arts maakt daarom voor u een plan op maat.

Tijdens het eerste gesprek zal uw behandelaar vertellen welk gebied er precies bestraald gaat worden. Ook het aantal bestralingen en de dosis wordt dan met u besproken.

De bestraling

Bij uitwendige bestraling komt de straling uit een bestralingstoestel. Het te behandelen gebied wordt van buitenaf - door de huid heen - bestraald. De radiotherapeut zorgt ervoor dat de stralen precies worden gericht. Het omliggende, gezonde weefsel blijft zoveel mogelijk buiten het te bestralen gebied.

Duur van de behandeling

Over het algemeen duurt een bestralingsbehandeling 4 tot 7 weken en vindt 5 keer per week plaats. In die periode krijgt u per keer een aantal minuten een dosis straling. De behandeling kan 20 tot 35 sessies zijn. Voor bestraling is meestal geen opname in het ziekenhuis nodig.

Nazorg

Contact opnemen

Heeft u na ontslag dringende vragen? Neem dan gerust contact met ons op.

Tot 24 uur na uw ontslag uit het ziekenhuis:

- Tijdens kantooruren met de poli Urologie (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/504>) via T 088 320 25 00 [tel:0883202500] of Radiotherapie van het UMC Utrecht T 088 75 588 00 [tel:0887558800].

- Buiten kantooruren en op feestdagen met de **Spoedeisende Hulp** (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/7122>) via T 088 320 33 00 (tel:0883203300) of met de Radiotherapie van het UMC Utrecht via T 088 75 555 55 (tel:0887555555).

Na 24 uur na uw ontslag uit het ziekenhuis:

- Tijdens kantooruren met de poli **Urologie** (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/504>) via T 088 320 25 00 (tel:0883202500) of Radiotherapie van het UMC Utrecht T 088 75 588 00 (tel:0887558800).
- Buiten kantooruren en op feestdagen met de huisartsenpost uit uw regio of met de Radiotherapie van het UMC Utrecht via T 088 75 555 55 (tel:0887555555).

Vervolgafspraken na radiotherapie

Na uw bestralingsperiode gaan we de PSA in het bloed meten ter controle. Dit gaat volgens het volgende schema:

Periode	Wat?	Wie?	Waar?
Na 1 maand	PSA en nagesprek	Radiotherapeut	UMC Utrecht
Na 3 maanden	PSA	Radiotherapeut	UMC Utrecht
Na 6 maanden	PSA	Uroloog	St. Antonius Ziekenhuis
Na 9 maanden	PSA	Radiotherapeut	UMC Utrecht
Na 12 maanden	PSA	Uroloog	St. Antonius Ziekenhuis
Na 18 maanden	PSA	Radiotherapeut	UMC Utrecht
Na 24 maanden	PSA	Uroloog	St. Antonius Ziekenhuis
Na 30 maanden	PSA	Radiotherapeut	UMC Utrecht

U komt dus de eerste 2 jaar om en om in het St. Antonius Ziekenhuis of in het UMC Utrecht. Na 2 jaar zijn de controles elk halfjaar in het St. Antonius Ziekenhuis.

Het controleschema is een richtlijn en geldt **niet** voor iedereen. Soms kan de specialist, in overleg met u, besluiten om van het schema af te wijken.

Voor elke controleafspraak mag u zelf een afspraak maken. Dit kan ongeveer 6 weken voor de afgesproken periode. De controleafspraak kan een telefonische afspraak, maar ook een polikliniek bezoek zijn. Om uw afspraak te maken, belt u:

- voor het St. Antonius Ziekenhuis (afdeling Urologie): T 088 320 25 0 (tel:0883202500)
- voor het UMC Utrecht (afdeling Radiotherapie): T 088 75 588 00 (tel:0887558800)

U krijgt voor elke afspraak een laboratoriumformulier.

Expertise en ervaring

De urologen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben bijzondere expertise op het gebied van uro-oncologische zorgvragen. We behandelen in ons ziekenhuis jaarlijks ruim 2.500 patiënten met een verdenking op prostaat-, nier- of blaaskanker. Doordat we zoveel patiënten behandelen, zien we veel verschillende ziektebeelden en hebben we veel ervaring en expertise opgebouwd. We behoren al jaren tot de top 5 van Nederland als het gaat om het aantal operaties per jaar op het gebied van prostaat-, nier- of blaaskanker.

We doen aan voortdurende kwaliteitsverbetering en zijn steeds op zoek naar de meest optimale behandeling. Ook doen we veel aan onderzoek om steeds beter te kunnen voorspellen wat nodig is en wat resultaten opleveren voor onze patiënten.

We investeren in de nieuwste behandelmethoden- en technieken die zo min mogelijk schade aan het lichaam opleveren. Zo maken we zoveel mogelijk gebruik van de nieuwste Da Vinci-robots waarmee we laparoscopische ingrepen doen (kijkoperaties in de buikholte).

Wilt u meer weten over onze aandachtsgebieden? Bekijk ook onze pagina [Prostaatkankercentrum](https://www.antoniusziekenhuis.nl/prostaatkankercentrum) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/prostaatkankercentrum>).

Hoofdbehandelaar

Patiënten worden in het ziekenhuis regelmatig door meerdere medisch specialisten tegelijk gezien. Er is echter altijd één medisch specialist eindverantwoordelijk voor de medische behandeling: de 'hoofdbehandelaar'. Het is voor u dus belangrijk om te weten wie dit is. Wilt u weten wie uw hoofdbehandelaar is? Vraag dit dan aan de zaalarts of verpleegkundig specialist.

Het filmpje [Wie is uw hoofdbehandelaar?](https://www.antoniusziekenhuis.nl/wie-uw-hoofdbehandelaar) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/wie-uw-hoofdbehandelaar>) geeft u meer informatie hierover.

Veilige zorg in het ziekenhuis

In het St. Antonius Ziekenhuis staat veiligheid voorop. Onze medewerkers doen er alles aan om uw bezoek aan het ziekenhuis zo goed mogelijk te laten verlopen. Help ons s.v.p. om goed voor u te zorgen door ons te vertellen:

- Welke medicijnen u gebruikt.
- Of u allergieën heeft.
- Als u iets niet begrijpt.
- Wat u belangrijk vindt.
- Als u iets ziet wat niet schoon is.

Bereid uw gesprek met uw zorgverlener goed voor. Voor tips: [Begin een goed gesprek](https://begineengoesprek.nl/) (<https://begineengoesprek.nl/>)

Op de website van de [Nederlandse Patiëntenfederatie](https://www.patientenfederatie.nl) (<https://www.patientenfederatie.nl>) leest u meer tips over hoe u zelf kunt bijdragen aan veilige zorg.

Meer informatie

Film over prostaatankerzorg in het St. Antonius

(<https://player.hihaho.com/60f37d7a-5d80-4ff3-a2c2-6c03a0c057c5>)

De film 'Prostaatankerzorg in het St. Antonius Ziekenhuis' laat de 4 fases zien die u als patiënt doorloopt bij (verdenking van) prostaatanker: verwijzing, onderzoek & diagnose, behandeling en nazorg. Het geeft een goed beeld van waar u als patiënt (mogelijk) mee te maken krijgt gedurende het hele zorgproces rondom prostaatanker. De film is in zijn geheel te bekijken, maar u kunt ook iedere fase afzonderlijk bekijken via het keuzemenu dat u in de film ziet.

Bekijk hier de film 'Prostaatankerzorg in het St. Antonius Ziekenhuis'
(<https://player.hihaho.com/60f37d7a-5d80-4ff3-a2c2-6c03a0c057c5>)

Samenwerkende ziekenhuizen Midden-Nederland

In de regio Midden-Nederland wordt tussen de ziekenhuizen onderling nauw samengewerkt om de kwaliteit van de zorg voor mannen met (verdenking op) prostaatanker zo optimaal mogelijk te maken.

Meer over deze samenwerkingen

(<https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/samenwerking-ziekenhuizen-regio-midden-nederland>)

Websites

- KWF Kankerbestrijding (<http://www.kwfkankerbestrijding.nl>)

- Nederlandse Federatie van Kankerpatiënten (<https://nfk.nl/>)
- Santeon voor prostaatkanker (<https://santeon.nl/aandoening/prostaatkanker/>)
- Prostaatkankerstichting (<http://prostaatkankerstichting.nl/>)

Gerelateerde informatie

Aandoeningen

- Prostaatkanker (prostaatcarcinoom)
(<https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/aandoeningen/prostaatkanker-prostaatcarcinoom>)

Behandelingen & onderzoeken

- Prostaatkanker behandelingen
(<https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/behandelingen-onderzoeken/prostaatkanker-behandelingen>)
- MR-Linac (radiotherapie) bij prostaatkanker
(<https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/behandelingen-onderzoeken/mr-linac-radiotherapie-bij-prostaatkanker>)

Specialismen

- Urologie (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie>)
- St. Antonius Kankercentrum (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum>)

Contact Urologie

T 088 320 25 00